

Prijsveranderingen voedselgrondstoffen vaker en sterker doorberekend

Voedselproducenten en supermarkten berekenen grondstofprijzen sterker door in tijden van hoge prijschommelingen. In de periode 2000-2006 voerden producenten en retailers voornamelijk prijsverlagingen door, terwijl in de periode 2007-2012 ook prijsstijgingen van voedselgrondstoffen zichtbaar werden op de kassabon. Door onder andere de stijgende vraag naar voedsel, aanpassing van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en geopolitieke aandacht blijven voedselprijzen sterk fluctueren. Het wordt steeds belangrijker dat ondernemers in de voedselketen het prijsrisico van in- en verkoop goed op elkaar afstemmen.

Voedselgrondstoffen zijn in prijs gestegen...

Internationale voedselgrondstofprijzen van tarwe, suiker, zuivel en vlees zijn de afgelopen jaren structureel gestegen. Zo verdrievoudigde de prijs van suiker in de periode 2000-2012 en verdubbelde de prijs van vlees (Figuur 1). Voedselgrondstoffen zijn niet alleen veel duurder geworden, sinds 2007 fluctueren ze ook meer in prijs. Gegeven de marktenmerken is een zekere mate van prijsfluctuatie te verwachten. Vraag en aanbod zijn op korte termijn namelijk niet snel op elkaar af te stemmen. Zo kan in het geval van een toenemende vraag naar voedselgrondstoffen het aanbod niet snel toenemen.

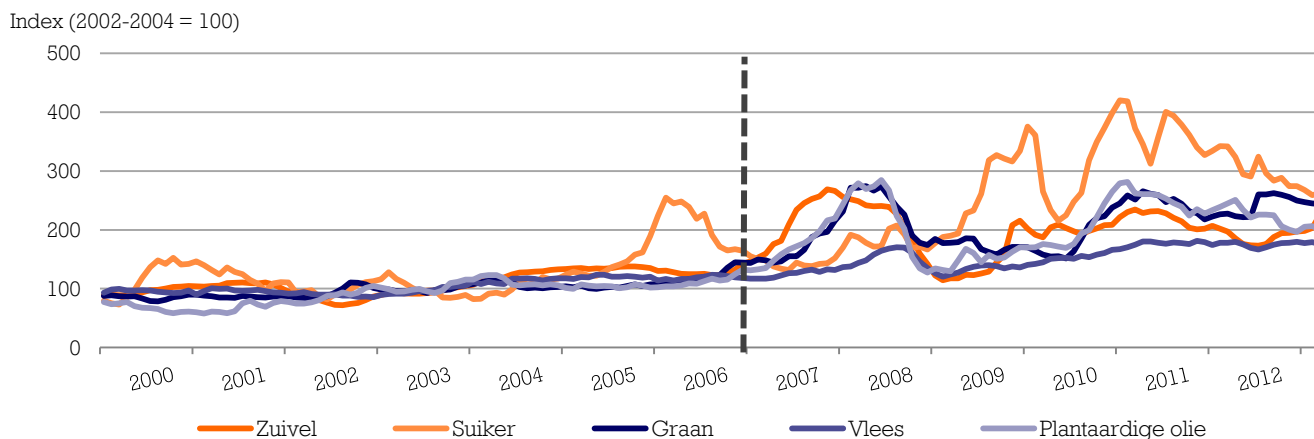
Boeren kunnen immers op korte termijn maar beperkt bij produceren. Anderzijds hebben consumenten een vrij stabiel consumptiepatroon. Zij zullen bijvoorbeeld niet twee keer zoveel brood eten wanneer broden goedkoper worden. Deze marktenmerken kunnen op de korte termijn tot voedseloverschotten of -tekorten leiden, wat prijschommelingen veroorzaakt.

...en de volatiliteit is sterk toegenomen.

Een zekere mate van volatiliteit op de grondstoffenmarkt is dus te verwachten, maar de grilligheid van internationale en nationale voedselgrondstofprijzen is toegenomen. Er zijn meerdere factoren die de huidige hoge voedselprijzen en volatiliteit veroorzaken (Figuur 2). De volgende aanbodfactoren bepalen de prijs van voedselgrondstoffen.

- Extreme weersomstandigheden. Droogte en overstromingen zijn vaak de oorzaak van lagere oogstopbrengsten.
- De aardolieprijs. Zowel de productie als het transport van grondstoffen zijn energie-intensief, waardoor de aardolieprijs het aanbod en de prijs van voedselgrondstoffen beïnvloedt.
- Geopolitieke belangstelling. In tijden van hoge internationale grondstofprijzen is het aantrekkelijk voor een overheid om haar land te beschermen tegen

Figuur 1 Stijgend fluctuerende internationale voedselprijzen tussen 2000 en 2012

inflatiedruk door middel van landbouwsubsidies of exportrestricties. Dit soort protectionistische maatregelen leidt tot een verminderd voedselaanbod op de wereldmarkt, waardoor voedselprijzen stijgen.

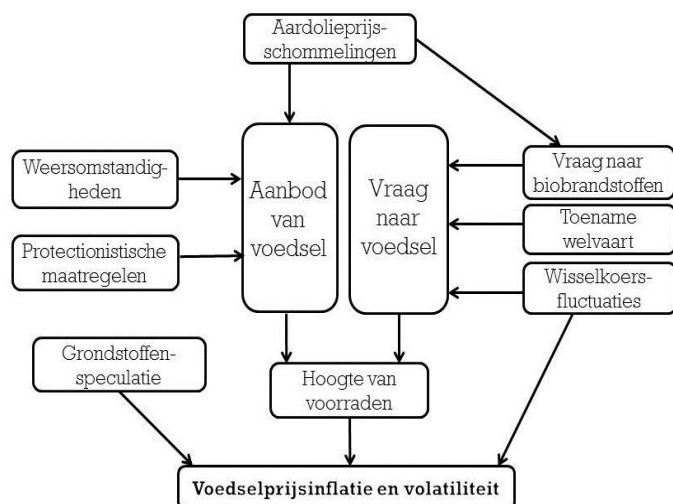
Vraagfactoren zijn.

- Een toenemend gebruik van biobrandstoffen. Steeds vaker worden voedselgrondstoffen, zoals maïs en suiker, gebruikt als alternatief voor aardolie om energie op te wekken. Vooral wanneer aardolieprijzen hoog zijn, stijgt de vraag naar biobrandstoffen.
- Toenemende welvaart. In veel ontwikkelingslanden leiden hogere inkomens tot een grotere voedselvraag. Daarbij gaan mensen vaak meer dierlijke producten consumeren, zoals melk en vlees.

Verder zijn op korte termijn nog van belang.

- De omvang van voorraden. Wanneer er beperkte voorraden van voedselgrondstoffen zijn, reageren grondstofprijzen snel op vraag- en aanbodschokken. De aanwezigheid van voorraden vermindert de invloed van deze plotselinge schokken.
- Speculatieactiviteiten. Op verschillende markten van voedselgrondstoffen kan worden gehandeld met futurescontracten. Dit kan mogelijk prijsschommelingen met zich meebrengen.
- Wisselkoersschommelingen. Veel voedselgrondstoffen worden verhandeld in dollars, waardoor schommelingen van de wisselkoers voor veel landen effect hebben op de reële grondstofprijs. Deze reële prijs kan ook de vraag naar de grondstof doen toe- of afnemen.

Figuur 2 Factoren die wereldvoedselprijzen beïnvloeden

Bron: Committee on Climate Change (2011), bewerking ING Economisch Bureau

In Europa speelt het landbouwbeleid een grote rol

Vorenstaande factoren hebben vaak een mondiaal karakter.

In Europa speelt daarnaast het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) een grote rol in de verklaring van prijsfluctuaties. Sinds 1962 wordt de Europese agrarische sector beschermd door het GLB. Het GLB was oorspronkelijk bedoeld om ervoor te zorgen dat voedsel betaalbaar bleef voor Europese consumenten en landbouwers een redelijk inkomen verdienden. Voor een aantal landbouwproducten werden daarom stelsels van gegarandeerde prijzen, invoerheffingen en exportsubsidies ingevoerd. Dit zorgde voor stabiele voedselprijzen in Europa. Het beleid was in dat opzicht succesvol, maar leidde ook tot voedseloverschotten. De ontstane boterbergen en melkplassen zijn hiervan een sprekend voorbeeld. De productie moest beter worden afgestemd op de vraag en daarom kwamen er productiequota. Tegenwoordig ligt de focus op het stapsgewijs afbouwen van het marktversturende en kostbare landbouwbeleid. Sinds 1 januari 2006 is Nederland gestart met het loskoppelen van de inkomenssteun voor graanproducenten. Dit betekent dat boeren geen vergoeding meer krijgen op basis van de hoeveelheid productie, maar dat ze steun ontvangen in de vorm van een bedrijfstoelage, ongeacht hoeveel er geproduceerd wordt. In de zuivelsector geldt de ont koppeling sinds 1 januari 2007. Ook is vanaf deze datum het melkquotum stapsgewijs verhoogd dat in 2015 helemaal zal verdwijnen. De Europese suikerprijs is vanaf 2006 in stappen verlaagd en in 2017 verdwijnt het hele quoteringssysteem.

In Europa heeft het GLB dus ongeveer 40 jaar voor stabiele prijzen gezorgd. Dit beleid van kunstmatige prijzen wordt nu geleidelijk aangepast, waardoor de Europese voedselgrondstofprijzen steeds meer mee schommelen met de internationale voedselgrondstofprijzen. Daardoor zijn ook de Europese grondstofprijzen vanaf 2007 een stuk volatieler dan voorheen.

Doorberekening van voedselprijzen in Nederland

ING Economisch Bureau heeft onderzocht in hoeverre schommelende internationale voedselgrondstofprijzen worden doorberekend naar Nederlandse producenten- en consumentenprijzen in de periode 2000 tot en met 2012. Om redenen van databeschikbaarheid zijn de volgende grondstoffen meegenomen: boerderijmelk, tarwe, durumtarwe, suiker, cacao en plantaardige olie. Voor boerderijmelk, tarwe en durumtarwe¹ zijn de Europese prijzen genomen, terwijl voor suiker², cacao³ en plantaardige

¹ De boerderijmelk en het tarwe en durumtarwe dat in Nederland gebruikt wordt voor voedselproductie, komt voornamelijk uit Europa.

² Er zijn 2 soorten suiker: suikerbiet en suikerriet. Suikerbiet wordt voornamelijk in Europa geteeld, suikerriet in Brazilië, India en China. De Europese marktprijzen van suiker zijn alleen beschikbaar vanaf juli 2006, daarom zijn de wereldprijzen van suiker in dit onderzoek gebruikt.

³ Cacao wordt niet in Europa geproduceerd.

Tabel 1 Prijzen van grondstoffen en eindproducten die zijn gebruikt in dit onderzoek

Grondstofprijs	Producentenprijs	Consumentenprijs
Boerderijmelk	Melk	Melk
	Kaas	Kaas
	Boter	Boter
Tarwe	Meel	Brood
Durumtarwe	Pasta	Pasta
Suiker	Frisdrank	Frisdrank
	Ijs	Ijs
Cacao	Chocolade	Chocolade
Plantaardige olie	Plantaardige olie	Plantaardige olie

olie⁴ de internationale grondstofprijzen zijn gebruikt. Voor elke grondstof zijn 1 of meerdere eindproducten geselecteerd, waarvan de producenten- en consumentenprijzen zijn gebruikt (Tabel 1).

Doorberekening in de voedselketen: van grondstofprijs naar consumentenprijs

Een voedselproductieketen bestaat uit de boer die de grondstof produceert, de fabrikant die de grondstof in of tot een product verwerkt en de retail en horeca die de producten verkopen. De overdracht van de producten tussen de betrokken schakels kan direct gebeuren, maar gebeurt ook vaak via de groothandel. In dit onderzoek zijn voor elke voedselketen de grondstofprijs, de producentenprijs en de consumentenprijs meegenomen (Figuur 3). Een voorbeeld van een voedselproductieketen is de keten van chocolade. De grondstofprijs is de prijs die de chocoladefabrikant betaalt voor cacao op de wereldmarkt. Wanneer de chocoladeproducent deze cacao tot chocolade maakt, wordt het tegen producentenprijzen verkocht aan winkelbedrijven en horeca. Zij verkopen uiteindelijk de chocolade aan de consument, tegen consumentenprijzen. Het kan echter ook zijn dat een voedselproducent zelf de consument benadert. Cadbury is een voorbeeld van een chocoladeproducent die zijn producten ook rechtstreeks aan de consument verkoopt.

Een volledige doorberekening van een prijsstijging of daling van de grondstofprijs door producenten en retailers voor 100% wordt doorberekend. Ter illustratie: wanneer de cacaoprijs stijgt van 100 naar 109 eurocent per kilo, is dit een stijging van de grondstofprijs van 9%. Hoeveel de prijs van de voedselproducent moet stijgen om een volledige doorberekening te hebben, hangt af van de mate waarin de productiecosten uit grondstofkosten bestaan. Wanneer de kosten van de chocoladeproducent voor een derde deel uit de inkoopkosten van cacao bestaan, zal de

totale verkoopprijs van de chocolade producent met $(9\% : 3)$ 3% moeten toenemen om een volledige doorberekening van de gestegen cacaoprijs te realiseren – in het geval dat alle andere kosten constant blijven.

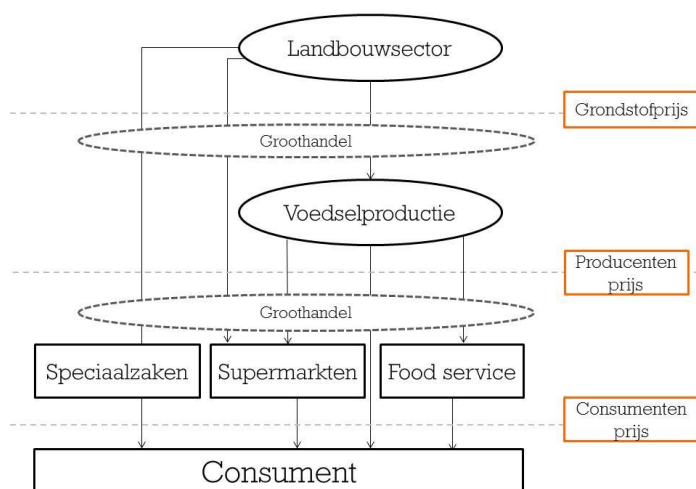
Wanneer alle andere kosten gelijk blijven, zouden producenten en retailers hogere inputkosten altijd moeten doorberekenen om hun marges op peil te houden. Uit dit onderzoek blijkt echter dat er vaak sprake is van een imperfecte prijsstransmissie. Er zijn drie typen imperfecte prijsstransmissies:

- Prijsstijgingen worden niet volledig doorberekend;
- Prijsstijgingen worden niet meteen, maar vertraagd doorberekend;
- Prijsstijgingen worden anders doorberekend dan prijsdalingen.

Grondstoffenprijzen zijn veel volatieler dan producenten- en consumentenprijzen

Bij alle voedselketens die in dit onderzoek zijn meegenomen, is de grondstofprijs het meest en de consumentenprijs het minst volatiel. Graan is in dat opzicht een sprekend voorbeeld (Figuur 4). Terwijl de graanprijzen sterk fluctueren, schommelt de prijs van meel veel minder en stijgt de prijs van brood stabiel. Verschillen in de prijsbepaling op elk niveau van de voedselketen bieden een belangrijke verklaring. De grondstofprijs wordt vaak op veilingen bepaald, terwijl de producenten- en consumentenprijzen vaak worden vastgelegd door middel van lange termijncontracten.

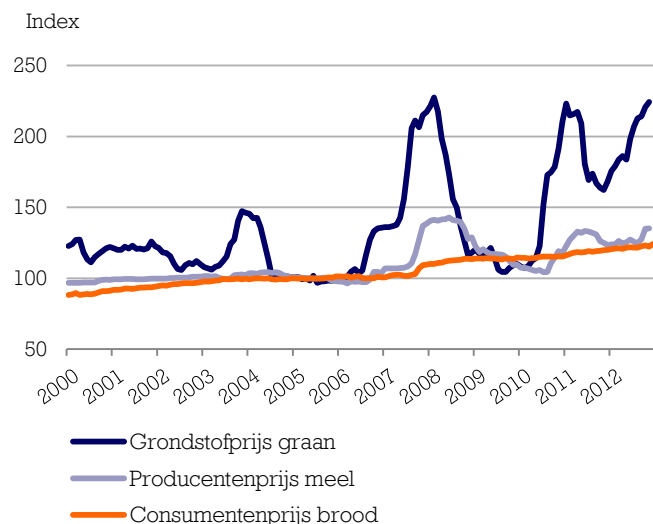
Figuur 3 De schakels van de landbouw-voedselketen, met bijbehorende prijzen

Bron: Europese Commissie (2009), bewerking ING Economisch Bureau. Wegens gebrek aan data, zijn prijzen van groothandel niet meegenomen in dit onderzoek

⁴ Sommige plantaardige oliën die in Nederland geconsumeerd worden zijn afkomstig uit Europa (zoals olijfolie en zonnebloemolie) maar veel geconsumeerde oliën zijn niet afkomstig uit Europa (zoals palmolie en sojaolie). Daarom is de wereldprijs van plantaardige olie gebruikt.

Figuur 4 Volatiliteit in de voedselketen

Bron: Europese Commissie en CBS, bewerking ING Economisch Bureau

Wat waarschijnlijk ook meespeelt, is de reactie van consumenten op prijsstijgingen. Supermarkten zijn huiverig om prijzen (te) snel en (te) sterk te verhogen, omdat dat ze klanten kan kosten. Dit heeft ook invloed op de hoogte van de doorberekening. Deze studie vindt namelijk dat prijsschommelingen van alle onderzochte voedselgrondstoffen, sterker worden doorberekend naar de producentenprijs dan naar de consumentenprijs van de verschillende eindproducten.

In de periode 2000-2006 worden prijsdalingen sterker doorberekend dan stijgingen

De periode 2000-2006 wordt gekenmerkt door relatief stabiele prijzen. Prijsdalingen van de meeste voedselgrondstoffen worden sterker doorberekend in de Nederlandse producentenprijzen dan stijgingen (Figuur 5).

Dit betekent dat voedselproducenten hun prijzen meer verlaagden in het geval van lagere grondstofkosten, dan dat ze hun prijzen verhoogden in het geval van hogere grondstofkosten. Pastaproducten bijvoorbeeld hadden na een jaar 6% van een daling van de durumtarweprijs doorberekend aan supermarkten, terwijl een stijging van de durumtarweprijs voor slechts 2% werd doorberekend. Ook boter-, melk- en plantaardige oliefabrikanten reageerden in de periode 2000-2006 sterker op dalende grondstofprijzen. Meelproducenten daarentegen berekenden juist een stijging van de grondstofprijs sterker door. Stijgende tarweprijzen werden in de jaren 2000-2006 voor 42% doorberekend door de meelproducenten aan bakkerijen. Een daling van de tarweprijs werd slechts voor 1% doorberekend door meelproducenten.

In de periode 2000-2006 is er geen significante doorberekening gevonden van grondstofprijzen naar de

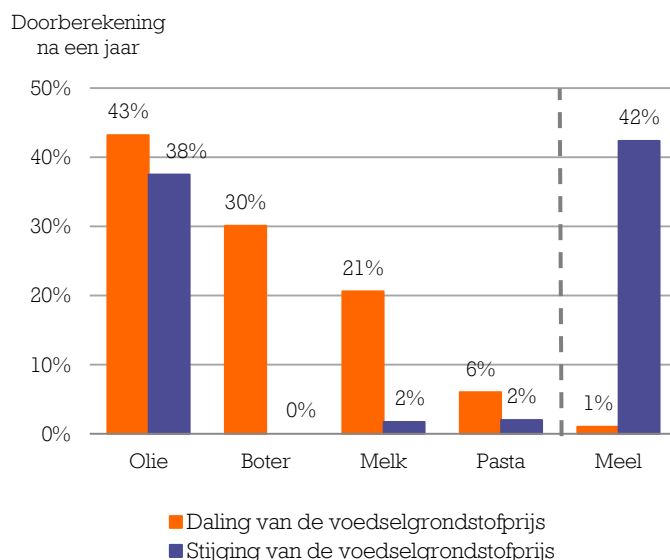
consumentenprijzen van de verschillende eindproducten. De prijzenoorlog in de Nederlandse supermarkten leidde er onder andere toe dat de marges van retailers daalden en dat partijen in de keten zich richtten op het verbeteren van de efficiëntie in andere onderdelen van hun bedrijfsvoering.

In 2007-2012 worden prijsstijgingen vaker doorberekend

De periode met relatief sterke fluctuaties van de voedselgrondstofprijzen laat een gevarieerder beeld zien. In de voedselketens van kaas, boter en melk worden prijsstijgingen sterker doorberekend dan prijsdalingen. Terwijl in de voedselketens van meel en chocolade prijsdalingen meer worden doorberekend (Figuur 6).

Zo is na een jaar 79% van een stijging van de prijs van boerderijmelk doorberekend in de producentenprijs van kaas terwijl een prijsdaling maar voor 45% wordt doorberekend. Wat opvalt, is dat de doorberekeningen van prijsstijgingen van de verschillende voedselgrondstoffen in deze periode van hoge prijsvolatiliteit beduidend hoger zijn dan in de periode die gekenmerkt wordt door relatief stabiele prijzen. Tevens vindt er nu niet alleen doorberekening naar de producentenprijs plaats (in geval van kaas, meel en plantaardige olie), maar ook naar de consumentenprijs (in geval van boter, melk en chocolade).

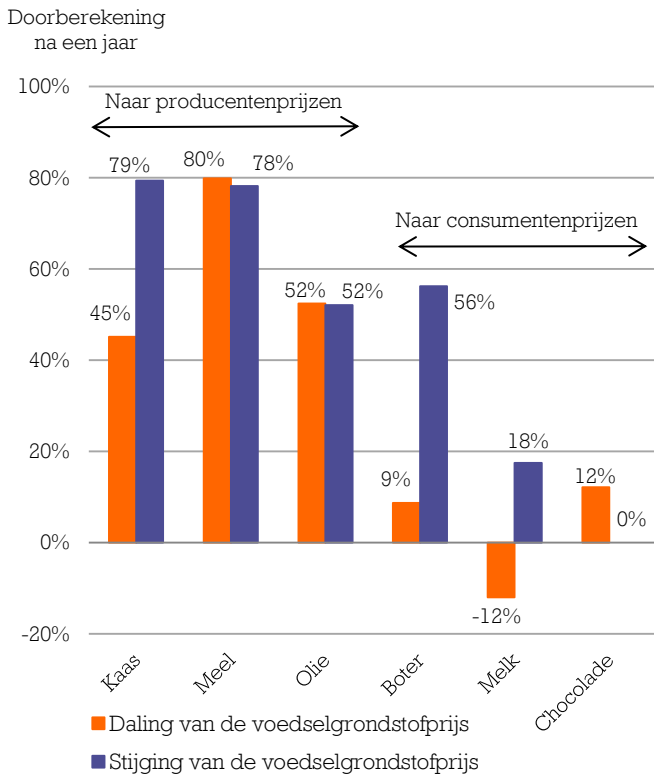
Figuur 5 Doorberekening van grondstofprijzen naar producentenprijzen in 2000-2006

Bron: ING Economisch Bureau

0% betekent dat er geen significante doorberekening is gevonden. De grafiek geeft de doorberekening van de grondstofprijs naar de producentenprijs weer. Doorberekeningen van zowel prijsstijgingen als -dalingen naar de consumentenprijs waren niet significant.

Figuur 6 Doorberekening van grondstofprijzen naar producenten- en consumentenprijzen in 2007-2012

Bron: ING Economisch Bureau.
0% betekent dat er geen significante doorberekening is gevonden.

Tot slot valt op dat de prijschommeling van boerderijmelk tegengesteld doorwerkt op de consumentenprijs van melk. Als boerderijmelk duurder wordt, berekenen supermarkten 18% door naar consumenten. Als de prijs van boerderijmelk daalt, wordt -12% doorberekend. Dit betekent dat de melkprijzen in de supermarkt na een daling van de boerderijmelkprijs niet dalen, maar stijgen! Dus de consumentenmelkprijzen stijgen in de periode 2007-2012, ongeacht of er een daling of stijging van de boerderijmelk aan vooraf is gegaan.

Doorberekening in de twee periodes duidelijk verschillend

De periode 2000-2006 wordt gekenmerkt door relatief rustige voedselgrondstofprijzen, zowel op de internationale markt als op de Europese markt. In deze periode is er alleen een significante doorberekening van de grondstofprijzen naar de producentenprijzen. De producentenprijzen reageren sterker op dalingen van de voedselgrondstofprijzen dan op stijgingen. De periode 2007-2012 wordt gekenmerkt door behoorlijk volatiele voedselprijzen, zowel op de internationale als op de Europese grondstoffenmarkt. Er zijn in deze periode significante doorberekeningen naar producenten- en consumentenprijzen van de verschillende eindproducten. Dit

betekent dat tussen 2007-2012 supermarkten de schommelende grondstofkosten wel doorberekenen, terwijl dat in de jaren daarvoor niet of nauwelijks het geval was. Daarnaast worden in de periode 2007-2012 prijsstijgingen een stuk sterker doorberekend dan in de jaren 2000-2006.

Dat tegenwoordig prijschommelingen van voedselgrondstoffen en vooral prijsstijgingen meer worden doorberekend door voedselproducenten en retailers, kan op de volgende drie manieren worden verklaard.

1. Supermarkten corrigeren voor de periode daarvoor

De prijzenoorlog die in 2003 begon, heeft geleid tot een heftige concurrentiestrijd tussen supermarkten. Veel voedselproducenten en supermarkten hebben prijsstijgingen in de periode 2000-2006 niet doorberekend omdat ze de laagste prijs wilden bieden aan de consument. Dit verklaart waarom in de periode 2000-2006 prijsdalingen door voedselproducenten meer werden doorberekend dan voedselprijsstijgingen. In de periode 2007-2012 zie je een correctie hierop. Voedselproducenten en retailers moeten na jaren de grondstofprijsstijgingen op een andere manier te hebben gecompenseerd, nu de gestegen kosten wel doorberekenen om zo nog enigszins hun marges op peil te houden. En dat merkt de consument door hogere prijzen in het schap.

2. Grote prijsfluctuaties leiden tot hogere doorberekening

Volgens Taylor⁵ wordt de mate waarin bedrijven gestegen grondstofkosten doorberekenen bepaald door de verwachting van bedrijven wat betreft de duur van de schok. Bedrijven verwachten in tijden van hevige voedselprijschommelingen dat de prijsschokken hardnekkiger zijn en berekenen daarom meer door dan in periodes met beperkte fluctuaties in voedselprijzen. Via prijsverhogingen moeten fabrikanten en supermarkten de gestegen kosten wel doorberekenen, omdat de marges anders behoorlijk onder druk komen te staan. Dit betekent dat retailers en fabrikanten hun prijzen vaker aanpassen. Ze willen niet het risico lopen dat de grondstofkosten ineens fors stijgen, terwijl ze vast zitten aan een termijncontract met een afnemer. Producenten en supermarkten onderhandelen tegenwoordig daarom vaker over de prijs om te voorkomen dat ze gestegen grondstofprijzen niet kunnen doorberekenen.

3. Veel publiciteit zorgt voor sterkere doorberekening

Ook is het voor voedselproducenten en retailers makkelijker om voedselgrondstofkosten door te berekenen wanneer er veel over volatiele grondstofprijzen wordt gesproken. Doordat de hoge voedselprijzen regelmatig in het nieuws zijn, zijn mensen op de hoogte van de internationale

⁵ Taylor, J.B. (2000). Low Inflation, Pass-Through, and the Pricing Power of Firms, *European Economic Review*, 44(7): 1389-1408.

grondstofprijsontwikkelingen. Consumenten weten wat er gaande is en zullen daardoor iets meer begrip hebben voor een prijsverhoging. Dit maakt het voor voedselabrikanten en retailers minder bezwaarlijk om gestegen grondstofkosten door te berekenen.

Grondstofprijzen blijven volatiel

ING Economisch Bureau verwacht dat schommelingen van voedselgrondstoffen frequenter en heftiger zullen worden in de toekomst. De meeste factoren die de huidige hoge voedselprijzen en volatiliteit veroorzaken zijn namelijk nog steeds aanwezig of kunnen snel weer opspelen. Onder andere de stijgende wereldpopulatie en de klimaatsverandering worden gezien als belangrijke redenen voor meer prijsvolatiliteit in de toekomst. De Verenigde Naties verwachten dat er in 2050 9 miljard mensen op de wereld zijn, wat betekent dat elk jaar ongeveer 80 miljoen meer mensen gevoed moeten worden. Dit zal leiden tot meer vraag naar voedsel en een opwaartse druk op de voedselprijzen. Tegelijkertijd verwacht de OESO en de voedsel- en landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) dat de productiegroei de komende 10 jaar afzwakt, doordat er minder geschikte landbouwgrond en watertoevoer is. Ook heeft de opwarming van de aarde effect op de landbouwproductie. Oogsten zullen teruglopen door de hogere temperaturen en extreem weer, zoals droogte en overstromingen, zal vaker voorkomen. Al met al wordt verwacht dat de vraag naar grondstoffen zal stijgen, terwijl het aanbod vaker verstoord wordt door extreem weer. Hierdoor zullen de voedselgrondstofprijzen hoger en volatiel blijven in de toekomst.

Tucht van de markt neemt toe door verandering Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Ook de Europese grondstofprijzen zullen meer gaan fluctueren in de toekomst. Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid wordt gestaag omgevormd. Door de verlaging van interventieprijszinnen worden Europese voedselgrondstofprijzen steeds meer bepaald door vraag en aanbod van de vrije wereldmarkt. Hierdoor zullen de Europese voedselprijzen ook de volatiliteit van de wereldmarkt ervaren.

Producenten zullen prijsveranderingen vaker doorberekenen

ING Economisch Bureau verwacht dat voedselproducenten de prijschommelingen de komende jaren vaker zullen doorberekenen. Frequente en heftige prijspieken zullen de marges van een voedselproducent tenslotte flink verlagen wanneer de prijsstijgingen niet worden doorberekend. De mate waarin een voedselproducent de voedselgrondstofprijzen zal doorberekenen hangt echter voor een groot deel af van zijn marktpositie. Wanneer een producent veel inkoopmacht heeft, kan hij wellicht afdwingen dat de leverancier de gestegen kosten niet doorberekent. Veel verkoopmacht maakt het voor een voedselproducent

makkelijker om gestegen kosten door te berekenen, er hoeft immers niet gevreesd te worden dat klanten naar concurrenten overstappen. Daarnaast is het prijsgedrag van concurrenten ook belangrijk wat betreft de hoogte van de doorberekening. Veel voedselproducenten wachten met een prijsverandering wanneer grondstofprijzen zijn gestegen totdat vergelijkbare bedrijven hun prijzen aanpassen. Bedrijven zijn bang om marktaandeel te verliezen als ze een prijsverhoging doorvoeren voordat concurrenten dit doen. Zo kondigde bierbrouwer Heineken in april dit jaar aan de bierprijzen te zullen verhogen, onder andere vanwege gestegen grondstofprijzen, waarna Grolsch volgde en vier dagen later ook een prijsverhoging aankondigde.

Consument zal veranderende grondstofprijzen terugzien op de kassabon

Ondanks dat supermarkten nog steeds hevig concurreren met elkaar, wordt verwacht dat ook zij de prijsstijgingen meer en meer gaan doorberekenen. Dat is duidelijk geworden in de periode 2007-2012, waar grondstofprijsstijgingen voor een groot deel werden doorberekend. De consument zal het in de toekomst dus vaker en sneller merken wanneer de grondstofprijzen omhoog zijn gegaan.

Ondernemers kunnen prijsrisico van in- en verkoop op elkaar afstemmen...

Ondernemers in de voedselketen kunnen hun afhankelijkheid van grondstofprijzen verminderen door termijncontracten aan te gaan met hun leveranciers en afnemers. Daarbij is het van belang ervoor te zorgen dat contracten met leveranciers en afnemers dezelfde duur hebben en op hetzelfde moment ingaan en eindigen. Dit voorkomt dat een ondernemer een grondstofstijging krijgt doorberekend door zijn leverancier, maar deze niet kan doorberekenen aan zijn afnemer, doordat dit contract nog niet is afgelopen. Wanneer de contracten tegelijk aflopen, is de situatie op de grondstoffenmarkt op dat moment voor alle partijen hetzelfde, waardoor de ondernemer op hetzelfde moment met zijn leveranciers en afnemers kan onderhandelen over een optimale prijs.

...en producten ontwikkelen met hoge toegevoegde waarde.

Om minder afhankelijk te zijn van volatiele voedselgrondstofprijzen, kunnen ondernemers producten ontwikkelen met een hoge toegevoegde waarde die zich onderscheiden van andere producten. Op een pak Milk&Fruit bijvoorbeeld, wordt een hogere marge behaald dan op een pak verse melk. De hogere marge geeft ruimte om gestegen grondstofprijzen te absorberen. Daarnaast kan het voor een fabrikant van een product dat veel toegevoegde waarde heeft ook makkelijker zijn om gestegen voedselprijzen door te berekenen. Klanten hechten veel waarde aan het product of het merk en stappen niet gemakkelijk over naar een goedkoper product.

Meer weten?
Kijk op ING.nl/zakelijk
Of bel met

Lisette van de Hei,
Econoom

Thijs Geijer,
Sectoreconoom Food
06 1337 9743

Cor Bruns,
Sectormanager Agrarisch
06 5431 3314

Wilt u nieuwe publicaties per e-mail ontvangen?
Ga naar ING.nl/economischepublicaties

Disclaimer

De informatie in dit rapport geeft de persoonlijke mening weer van de analist(en) en geen enkel deel van de beloning van de analist(en) was, is, of zal direct of indirect gerelateerd zijn aan het opnemen van specifieke aanbevelingen of meningen in dit rapport. De analisten die aan deze publicatie hebben bijgedragen voldoen allen aan de vereisten zoals gesteld door hun nationale toezichthouders aan de uitoefening van hun vak. Deze publicatie is opgesteld namens ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam en slechts bedoeld ter informatie van haar cliënten. ING Bank N.V. is onderdeel van ING Groep N.V. Deze publicatie is geen beleggingsaanbeveling noch een aanbieding of uitnodiging tot koop of verkoop van enig financieel instrument. ING Bank N.V. betreft haar informatie van betrouwbaar geachte bronnen en heeft alle mogelijk zorg betracht om er voor te zorgen dat ten tijde van de publicatie de informatie waarop zij haar visie in dit rapport heeft gebaseerd niet onjuist of misleidend is. ING Bank N.V. geeft geen garantie dat de door haar gebruikte informatie accuraat of compleet is. De informatie in dit rapport kan gewijzigd worden zonder enige vorm van aankondiging. ING Bank N.V. noch één of meer van haar directeurs of werknemers aanvaardt enige aansprakelijkheid voor enig direct of indirect verlies of schade voortkomend uit het gebruik van (de inhoud van) deze publicatie alsmede voor druk- en zetfouten in deze publicatie. Auteursrecht en rechten ter bescherming van gegevensbestanden zijn van toepassing op deze publicatie. Overneming van gegevens uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron wordt vermeld. In Nederland is ING Bank N.V. geregistreerd bij en staat onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten.